

Podvod

Podstatné skutečnosti zamlčí pachatel, který neuvede při svém podvodném jednání jakékoliv skutečnosti, které jsou rozhodující nebo zásadní pro rozhodnutí podváděné osoby, přičemž pokud by tyto skutečnosti byly druhé straně známy, k plnění z její strany by nedošlo, popř. došlo za méně výhodných podmínek.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 4 Tdo 1208/2009, ze dne 22.10.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání obviněného R. K., proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8. 4. 2009, sp. zn. 5 To 102/2008, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Krajského soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 17 T 19/2008, tak, podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušují usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8. 4. 2009, sp. zn. 5 To 102/2008, a rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 27. 10. 2008, sp. zn. 17 T 19/2008. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se přikazuje Krajskému soudu v Českých Budějovicích, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 27. 10. 2008, sp. zn. 17 T 19/2008, byl obviněný R. K. uznán vinným trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, 4 tr. zák, kterého se dopustil tím, že „jako jednatel obchodní společnosti S. K., s. r. o., se sídlem S. n. S., V P., nyní se sídlem P., K., U H. (dále jen S. K. s. r. o.) v úmyslu tuto společnost a sebe obohatit, vědomě uvedl v omyl Okresní úřad P., V. N., P. (dále jen Okresní úřad P.) a to tak, že dne 16. 8. 2002 prostřednictvím zmocněnce R. K., jemuž udělil plnou moc k předání bankovní záruky ze dne 22. 7. 2002, vystavené na základě smlouvy ze dne 22. 7. 2002 o poskytnutí neplatební bankovní záruky uzavřené v H. B. mezi S. K. s. r. o. jako dlužníkem a K. b., a. s., P., n. P., pobočkou H. B. (dále jen K. b. a. s.) jako ručitelem, vydané pro věřitele Okresní úřad P. jako záruky za splnění závazků dodavatele vyplývajících ze smlouvy o dílo č. 990410 ze dne 17. 6. 1999 a jejich dodatků o zhotovení stavby „D. d. P.“, a to budovy, ul. B., P., která byla předána zhotovitelem, s. K. s. r. o., objednateli, Okresnímu úřadu P., dne 24. 7. 2002 se skrytými vadami, kolaudována rozhodnutím ze dne 24. 9. 2002, č. j. Výst. 1/1401/2002/Kola/Hai, na uskutečnění dodávky ve sjednané kvalitě díla do výše 5.212.500,- Kč, nechal doručit na Okresní úřad v P. falzifikát záruční listiny, který si za tímto účelem opatřil, tímto zmařil vznik právního vztahu mezi K. b. a. s. a Okresním úřadem P., krátil jej na majetkových právech a způsobil škodu Českému státu, Okresnímu úřadu v P. ve výši 5.212.500,- Kč, když oprávněný Český stát, Okresní úřad P. a následně D. d. P., státní příspěvková organizace, v důsledku toho, že byli uvedeni v omyl, nemohli uplatnit náhradu nákladů na odstranění vad zhotoveného díla prostřednictvím bankovní záruky, přičemž náklady potřebné na odstranění vad na díle jsou prokázány ve výši nejméně 7.538.383,-Kč; smlouvou o změně příslušnosti hospodaření s majetkem, č. j. KP - 1473/2002, ze dne 29. 11. 2002 byly mimo jiné i nemovitosti zhotovené na základě smlouvy o dílo č. 990410 a s nimi spojená práva a závazky z předávající České republiky - Okresního úřadu P. převedeny na přejímající D. d. P., státní příspěvkovou organizaci, se sídlem N., P., nyní D. s. M. K. P., se sídlem B., P. (dále jen D. s. P.“. Za tento trestný čin byl odsouzen podle § 250 odst. 4 tr. zák. k trestu odnětí svobody v délce trvání pěti let, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 3 tr. zák. zařazen

do věznice s dozorem. Obviněnému byl dále uložen podle § 49 odst. 1 tr. zák. trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce ve statutárních orgánech společnosti, jejichž předmětem podnikání je koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej, projektová činnost ve výstavbě, práce se speciálními mechanizačními prostředky, zprostředkování obchodu a služeb, provádění staveb, jejich změn a odstraňování, a to na dobu čtyř let. Dále bylo obviněnému podle § 228 odst. 1 tr. ř. uloženo nahradit způsobenou škodu D. s. M. K. P., se sídlem B., P., zastoupené zmocněnkyní JUDr. P. P., ve výši 5.212.500,- Kč.

K odvolání obviněného R. K. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací usnesením ze dne 8. 4. 2009, sp. zn. 5 To 102/2008, odvolání obviněného podle § 256 tr. ř. zamítl.

Citované usnesení odvolacího soudu napadl obviněný R. K. prostřednictvím obhájce obsáhlým dovoláním, které opřel o dovolací důvod zakotvený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Podle jeho názoru napadené rozhodnutí spočívá na nesprávné aplikaci trestního a obchodního zákoníku.

Obviněný namítl, že nejpodstatnějším pro náležité posouzení této věci je správné hmotněprávní posouzení závazků zhotovitele dle předmětné smlouvy o dílo, a v této souvislosti namítá, že soudy obou stupňů upřednostnily posouzení podle práva trestního bez náležitého vyřešení předběžných otázek plynoucích z jiných odvětví hmotného práva. K otázce dokonání trestného činu podvodu uvedl, že tento je dokonán okamžikem vzniku škody, tedy vyplacením podvodně vylákané částky - ceny díla. V této souvislosti namítl, že soudy obou stupňů nesprávně posoudily okamžik vzniku škody a následně i její výši, resp. že nebyla zodpovězena otázka o rozsahu a hodnotě skrytých vad, které dílo mělo v době předání. Dále uvedl, že vznik škody není vázán na skutečnost, zda při podvodném jednání byl závazek ze smlouvy o dílo, prostřednictvím něhož byl spáchán trestný čin podvodu, zajištěn bankovní zárukou, kterážto je institutem obchodního práva a je jedním ze způsobů zajištění závazku, a i v případě její realizace slouží pouze jako náhrada škody způsobené již dokonáním trestným činem podvodu. Na bankovní záruku jakožto jeden ze způsobů náhrady škody tak nelze vázat posouzení otázky vzniku škody ve smyslu § 250 tr. zák. Dále se obviněný zabýval zánikem bankovní záruky změnou příslušnosti k hospodaření s majetkem státu, převodem oprávnění z Okresního úřadu P. na D. d. P.

K objektivní stránce trestného činu podvodu v rámci svých námitek uvedl, že soudy obou stupňů nedostatečně objasnily okolnosti týkající se předmětné smlouvy o dílo, jelikož se nezabývaly vadami díla a okolnostmi vzniku škody, resp. rozsahem a hodnotou skrytých vad díla v době jeho předání, tj. ke dni 24. 7. 2002, neboť dle čl. XI.1. předmětné smlouvy zhotovitel odpovídal toliko za vady, které dílo mělo v době jeho předání (vady skryté, které se projeví v době předání díla, ale které dílo mělo již v době předání, byl objednatel povinen reklamovat ve lhůtě 14 dnů po jejich zjištění). Dále se obviněný podrobně zabýval subjektivní stránkou trestného činu podvodu, jejíž existenci vylučuje. Uvedl, že nebylo prokázáno, že by kdykoli v průběhu realizace zakázky jednal v úmyslu své závazky ze smlouvy nedodržet a objednatele tak poškodit, nebylo ani prokázáno, že by obviněný jako zhotovitel věděl, že společnost s. k. s. r. o. provedla dílo nekvalitně a bylo tak předáno se skrytými vadami.

Obviněný se dále vyjádřil k zásadě ultima ratio (principu subsidiarity trestní represe) s tím, že se v dané věci jedná o soukromoprávní spor mezi zhotovitelem a objednatelem ze smlouvy o dílo, který má být řešen v rámci práva civilního a nikoli prostředky trestního práva. Uvedl, že soudy obou stupňů se nedostatečně vypořádaly s obchodněprávní stránkou věci. Skutečnost, že nepřihlížely k úpravě soukromoprávní tak mělo vliv na rozsah a způsob vedení dokazování a v konečném důsledku k určení viny a stanovení trestu. Obviněný též konstatoval porušení práva na spravedlivý proces, neboť odvolací soud nerealizoval jeho důkazní návrhy (znalecké posudky Ing. Š. a Ing. K.), a vytkl soudům obou stupňů, že připustily, aby poškozený uplatnil nárok na náhradu škody v trestním řízení, ačkoli o náhradu téže škody probíhá civilní spor.

Ze shora uvedených důvodů obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 8. 4. 2009, sp. zn. 5 To 102/2008, zrušil a ve věci sám rozhodl tak, že obviněného zproští obžaloby v plném rozsahu, popřípadě, aby po zrušení napadeného usnesení věc vrátil odvolacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

K dovolání obviněného se ve smyslu znění § 265h odst. 2 věty první tr. ř. písemně vyjádřil státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství (dále jen „státní zástupce“). Poté, co stručně připomněl rozhodnutí nalézacího a odvolacího soudu a zrekapituloval dovolací námitky obviněného, uvedl, že námitky dovolatele jsou částečně důvodné, neboť z napadeného rozhodnutí není beze všech pochybností zřejmé, co vlastně v této věci představovalo škodu, a zda její výše skutečně dosáhla hranici škody velkého rozsahu.

Orgány činné v trestním řízení totiž očividně vycházely z premisy, že pokud obviněný předložil objednateli stavby falzum bankovní záruky, o čemž na základě provedených důkazů není důvod pochybovat, nutně se tím musel vůči tomuto subjektu dopustit podvodu ve smyslu § 250 tr. zák. V napadeném rozhodnutí není uspokojivě vysvětleno, v čem vlastně spočívala způsobená škoda a kdy tato škoda vznikla. Uvedl, že soudy obou stupňů podcenily obchodně právní stránku případu a nevyřešily otázky plynoucí ze subsidiarity ručitélského závazku banky vůči odběrateli díla. Primární škodou jsou neodstraněné a skryté vady stavby přičitatelné obviněným řízené stavební firmě S. K. s.r.o. Tato škoda ale nevznikla po uvedení odběratele stavby v omyl předložením falza bankovní záruky, tedy mezi těmito dvěma skutečnostmi není příčinná souvislost. Ačkoli předložením falza bankovní záruky obviněný ztížil možnosti, jimiž se oprávněný mohl domoci svých práv, o toto právo jej nepřipravil, tudíž je pochybné, zda škodou mohla být nominální hodnota bankovní záruky. Soudy nevěnovaly pozornost skutečnosti, že obviněný dne 16. 8. 2002 (tj. po předání dokončené stavby objednateli) předložil Okresnímu úřadu P. falzum bankovní záruky, ovšem její originál vrátil příslušné pobočce K. b., a.s. až dne 9. 12. 2004, přičemž po celou dobu, tj. více než dvou let, se oprávněný na jejím základě mohl domáhat uspokojení svých nároků od banky. Tato skutečnost by pak byla rozhodujícím okamžikem pro vznik škody, pokud by za ni soudy považovaly hodnotu bankovní záruky. V napadeném rozhodnutí zůstává také zcela neobjasněn znak skutkové podstaty trestného činu podvodu, a sice obohacení pachatele či jiného subjektu podvodným jednáním, neboť předložením padělané bankovní záruky nebyl oprávněný subjekt zbaven možnosti vymáhat škodu spočívající v neodstraněných vadách díla. V daném případě by k prekluzi nároků z vad díla došlo s ohledem na ustanovení § 562 odst. 2 písm. c) obchodního zákoníku až dne 24. 7. 2007. Osobní obohacení obviněného není v daném případě ničím doloženo ani specifikováno a ze skutkových okolností není vůbec jasné, v čem by mělo spočívat. Nejasnost se dle státního zástupce týká i subjektivní stránky předmětného trestného činu. Nezpochybňuje, že si obviněný počínal nečestně, nicméně nebylo spolehlivě zjištěno, co obviněný předložením falza bankovní záruky sledoval, navíc samotným tímto úkonem nemohl vyloučit odpovědnost své společnosti za vady díla, neboť se jednalo toliko o zajišťovací instrument, který na existenci a vymahatelnost primárního nároku neměl žádný vliv. Státní zástupce přisvědčil námitkám obviněného, že podstata celého skutkového děje se odvíjí od obchodněprávních vztahů mezi oběma subjekty smlouvy o dílo a že samotná skutečnost, že se obviněný vůči straně druhé dopustil podvodného jednání, nepostačuje k tomu, aby bylo řešení vzájemných sporů těchto subjektů převedeno do roviny trestního práva, nejsou-li dány další konsekvence nezbytné k posouzení jednání obviněného jako trestného činu. Státní zástupce uvedl, že soudy měly důsledněji střežit zásadu ultima ratio. Další dovolací námitky obviněného včetně námitky porušení práva na spravedlivý proces státní zástupce neshledal podřaditelnými pod uplatněný dovolací důvod.

Vzhledem k těmto skutečnostem státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud napadené usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8. 4. 2009, sp. zn. 5 To 102/2008, jakož i jemu předcházející rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 27. 10. 2008, sp. zn. 17 T 19/2008, a také všechna

další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, zrušil, a dále, aby podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal soudu prvního stupně věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) především zkoumal, zda je výše uvedené dovolání přípustné, zda bylo podáno včas a oprávněnou osobou, zda má všechny obsahové a formální náležitosti a zda poskytuje podklad pro věcné přezkoumání napadeného rozhodnutí či zda tu nejsou důvody pro odmítnutí dovolání. Přitom dospěl k následujícím závěrům:

Dovolání proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8. 4. 2009, sp. zn. 5 To 102/2008, je přípustné z hlediska ustanovení § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř., protože bylo rozhodnuto ve druhém stupni, dovolání napadá pravomocné rozhodnutí soudu ve věci samé, přičemž směřuje proti rozhodnutí, jímž byl zamítnut řádný opravný prostředek proti rozsudku, kterým byl obviněný uznán vinným a byl mu uložen trest. Obviněný je podle § 265d odst. 1 písm. b) tr. ř. osobou oprávněnou k podání dovolání (pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká). Dovolání, které splňuje náležitosti obsahu dovolání podle § 265f odst. 1 tr. ř., podal prostřednictvím svého obhájce, tedy v souladu s ustanovením § 265d odst. 2 tr. ř., ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 tr. ř. a na místě určeném tímž zákonným ustanovením.

Nejvyšší soud se proto dále zabýval otázkou opodstatněnosti dovolatelem uplatněného dovolacího důvodu.

Protože dovolání je možné učinit pouze z důvodů uvedených v § 265b tr. ř., bylo nutno posoudit, zda obviněným R. K. vznesené námitky naplňují jím uplatněné zákonem stanovené dovolací důvody.

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. Tento dovolací důvod neumožňuje brojit proti porušení procesních předpisů, ale výlučně proti nesprávnému hmotně právnímu posouzení (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 1. 9. 2004, sp. zn. II. ÚS 279/03). Skutkový stav je při rozhodování o dovolání hodnocen pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. S poukazem na tento dovolací důvod totiž nelze přezkoumávat a hodnotit správnost a úplnost zjištění skutkového stavu, či prověřovat úplnost provedeného dokazování a správnost hodnocení důkazů ve smyslu § 2 odst. 5, 6 tr. ř. (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 4. 2004, sp. zn. IV. ÚS 449/03). Nejvyšší soud není povolán k dalšímu, již třetímu justičnímu zkoumání skutkového stavu (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 27. 5. 2004, sp. zn. IV. ÚS 73/03). Případy, na které dopadá ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., je tedy nutno odlišovat od případů, kdy je rozhodnutí založeno na nesprávném skutkovém zjištění. Dovolací soud musí vycházet ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn v průběhu trestního řízení a jak je vyjádřen především ve výroku odsuzujícího rozsudku, a je povinen zjistit, zda je právní posouzení skutku v souladu s vyjádřením způsobu jednání v příslušné skutkové podstatě trestného činu s ohledem na zjištěný skutkový stav.

Nejvyšší soud dále zdůrazňuje, že ve smyslu ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. je dovolání mimořádným opravným prostředkem určeným k nápravě výslovně uvedených procesních a hmotně právních vad, ale nikoli k revizi skutkových zjištění učiněných soudy prvního a druhého stupně ani k přezkoumávání jimi provedeného dokazování. Těžiště dokazování je totiž v řízení před soudem prvního stupně a jeho skutkové závěry může doplňovat, popřípadě korigovat jen soud druhého stupně v řízení o řádném opravném prostředku (§ 259 odst. 3, § 263 odst. 6, 7 tr. ř.). Tím je naplněno

základní právo obviněného dosáhnout přezkoumání věci ve dvoustupňovém řízení ve smyslu čl. 13 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) a čl. 2 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Dovolací soud ovšem není obecnou třetí instancí zaměřenou na přezkoumání všech rozhodnutí soudů druhého stupně a samotnou správnost a úplnost skutkových zjištění nemůže posuzovat už jen z toho důvodu, že není oprávněn bez dalšího přehodnocovat provedené důkazy, aniž by je mohl podle zásad ústnosti a bezprostřednosti v řízení o dovolání sám provádět (srov. omezený rozsah dokazování v dovolacím řízení podle § 265r odst. 7 tr. ř.).

Ze skutečností blíže rozvedených v předcházejících odstavcích tedy vyplývá, že východiskem pro existenci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. jsou v pravomocně ukončeném řízení stabilizovaná skutková zjištění vyjádřená v popisu skutku v příslušném výroku rozhodnutí ve věci samé, popř. i další soudem (soudy) zjištěné okolnosti relevantní z hlediska norem hmotného práva (především trestního, ale i jiných právních odvětví).

Trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1 tr. zák. se dopustí ten, kdo ke škodě cizího majetku sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl, využije něčího omylu nebo zamlčí podstatné skutečnosti, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, resp. škodu ve výši odpovídajícím znakům kvalifikovaných skutkových podstat uvedeného trestného činu. Naplnění skutkové podstaty tohoto trestného činu předpokládá úmyslné směřování obviněného ke způsobení následku.

Podle § 4 písm. a) tr. zák. je trestný čin spáchán úmyslně, jestliže pachatel chtěl způsobem v tomto zákoně uvedeným porušit nebo ohrozit zájem chráněný tímto zákonem, nebo dle písm. b) věděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn.

Dle § 250 odst. 4 tr. zák. odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu velkého rozsahu. Škodou velkého rozsahu se rozumí škoda v částce ve výši nejméně 5.000.000,-Kč.

Ve stručnosti lze připomenout, že omyl je rozpor mezi představou a skutečností a půjde o něj tehdy, když podváděná osoba nemá o důležité okolnosti žádnou představu nebo se domnívá, že se nemá čeho obávat; omyl se může týkat i skutečností, které mají teprve nastat, pachatel však musí o omylu jiného vědět již v době, kdy dochází k obohacení. Uvedením v omyl pachatel předstírá okolnosti, které nejsou v souladu se skutečným stavem věci, přičemž může jít o lest, ale i o pouhou nepravdivou informaci. Podstatné skutečnosti zamlčí pachatel, který neuvede při svém podvodném jednání jakékoliv skutečnosti, které jsou rozhodující nebo zásadní pro rozhodnutí podváděné osoby, přičemž pokud by tyto skutečnosti byly druhé straně známy, k plnění z její strany by nedošlo, popř. došlo za méně výhodných podmínek.

Po subjektivní stránce se u tohoto trestného činu vyžaduje úmysl, přičemž úmyslné zavinění pachatele musí zahrnovat všechny znaky objektivní stránky uvedeného trestného činu, tj. jednání, následek i příčinný vztah mezi jednáním a následkem.

Je třeba přisvědčit jak dovolateli, tak státnímu zástupci, že nebylo spolehlivě zjištěno, resp. z odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně, jakožto i usnesení odvolacího soudu není zřejmé, jaký byl motiv obviněného k předložení falza bankovní záruky objednateli stavby, tj. Okresnímu úřadu v P., ke kterému došlo dne 16. 8. 2002, tedy po předání dokončeného díla. Ačkoliv svým jednáním obviněný do značné míry ztížil postavení oprávněného ve vymáhání jeho nároků na náhradu škody (z odpovědnosti dodavatele za vady), není soudem takovýto následek, a tedy ani možný úmysl obviněného, nijak specifikován, a tedy ani podložen, a lze se tedy toliko domýšlet, v čem úmysl pachatele spočíval.

S tímto závěrem souvisí i námitka obviněného, kterážto směřuje k objektivní stránce trestného činu a naplnění znaku skutkové podstaty trestného činu podvodu spočívající v obohacení pachatele či jiného subjektu prostřednictvím podvodného jednání. Bankovní záruka dle § 313 obchodního zákoníku vzniká písemným prohlášením banky v záruční listině, že uspokojí věřitele do výše určité peněžní částky podle obsahu záruční listiny, jestliže určitá třetí osoba (dlužník) nesplní určitý závazek nebo budou splněny jiné podmínky stanovené v záruční listině. Obviněný dne 16. 8. 2002 předložil objednateli falzum bankovní záruky, jejíž originál však vrátil pobočce K. b. a. s., a to dne 9. 12. 2004. V tomto mezidobí byla bankovní záruka v platnosti a oprávněný mohl na jejím základě uplatnit svá práva, resp. domáhat se uspokojení svých nároků od jejího výstavce, tj. K. b., a.s. Dle § 316 odst. 1, věta první obchodního zákoníku banka ručí za splnění zajištěného závazku do výše částky a za podmínek stanovených v záruční listině. Dle § 319 odst. 1, věta první obchodního zákoníku, pak banka plní svůj závazek z bankovní záruky, jen když k tomu byla písemně vyzvána věřitelem. Důležitou skutečností zůstává, že samotným předložením padělané bankovní záruky nebyl oprávněný zbaven možnosti uplatnit nároky z odpovědnosti dodavatele stavby za vady, tedy vymáhat škodu, kterážto spočívala v neodstranitelných vadách díla. Jak správně namítl státní zástupce, jestliže obviněný předáním originálu bankovní záruky dne 9. 12. 2004 jejímu výstavci dosáhl zrušení této bankovní záruky, aniž by zároveň znemožnil oprávněnému uplatnit nároky z odpovědnosti dodavatele za vady, je třeba zkoumat jak k obohacení firmy S. K. s. r.o., popřípadě k obohacení jiného subjektu, došlo. Ačkoli je závěr o osobním obohacení obviněného tvrzen v právní větě výroku o vině, Nejvyšší soud se nemůže k tomuto závěru přiklonit s ohledem na skutečnost, že z odůvodnění rozsudku nevyplývá, na základě čeho k tomuto závěru soudy obou stupňů dospěly. Osobní obohacení obviněného není nejen ničím doloženo, ale není ani nijak specifikováno.

Taktéž v odůvodnění určení způsobené škody a její výše shledal Nejvyšší soud nedostatky. Škodou na cizím majetku je újma majetkové povahy, jde o zmenšení majetku (*damnum emergens*), tedy úbytek hospodářské hodnoty, ale i o ušlý zisk (*lucrum cessans*), tedy o to, o co by jinak byl majetek oprávněného zvětšen. V daném případě je škoda odvozena od povahy původního vztahu mezi obviněným a oprávněným, tedy mezi vztahem zhotovitele a objednatele díla vyplývajícího ze smlouvy o dílo. Škodou jsou v takovém případě primárně neodstranitelné a skryté vady stavby, kteréžto je možno přičíst obviněnému (resp. S. K. s. r. o), tedy vady existující v době předání díla. Krajský soud okamžik vzniku škody vázal na předání falza bankovní záruky. Bylo-li však dílo předáno a teprve následně předložena bankovní záruka objednateli, resp. její falzum, škoda nemohla vzniknout po tomto předání, a jak správně namítl státní zástupce, mezi těmito dvěma skutečnostmi neexistuje příčinná souvislost, resp. Krajský soud takovouto souvislost, kteroužto nejspíše v dané věci spatřoval, nijak nekonkretizoval. Jak bylo uvedeno výše, předložením padělané bankovní záruky navíc nebylo znemožněno, aby se oprávněný domáhal nároků z odpovědnosti dodavatele za vady díla. Z odůvodnění soudů obou stupňů není tedy možné dovodit, co bylo v dané věci škodou. Pochybnost lze též spatřovat i ve způsobu určení výše škody. Dle § 250 odst. 4 tr. zák. odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu velkého rozsahu. Škodou velkého rozsahu se rozumí škoda v částce ve výši nejméně 5.000.000,- Kč. Soudy obou stupňů vyčíslily škodu ve výši 5.212.500,- Kč. Z odůvodnění rozsudku nijak nevyplývá, jakým způsobem byla tato částka stanovena a na základě čeho. Jedná se částku, jejíž výše odpovídá výši bankovní záruky vydané jako záruky za splnění závazků obviněného coby dodavatele stavby. Takováto souvislost je však více než nejasná a s ohledem na absenci řádného odůvodnění pro její stanovení, existuje pochybnost, zda výše škody skutečně přesáhla hranici škody velkého rozsahu. Nejvyšší soud podotýká, že určení výše škody (za předpokladu, že škoda je řádně určena, tedy je objasněno, co je v dané věci škodou) je rozhodnou skutečností pro určení, zda jsou splněny podmínky pro použití přísnější právní kvalifikace, ale i stanovení výše trestu, proto musí být naprosto zřejmé, jakým způsobem byla její výše určena.

Konečně k dalším dovolacím námitkám obviněného, t.j. otázce zániku bankovní záruky změnou

příslušnosti k hospodaření s majetkem státu (převod tohoto oprávnění z Okresního úřadu v P. na D. d. P.), nedostatečné objasnění okolností týkajících se předmětné smlouvy o dílo, neřešení povahy a příčin vad díla a okolností vzniku škody, tj. rozsahu a hodnoty skrytých vad díla v době předání lze uvést, že očividně přesahují rámec trestního řízení, avšak zřetelně ukazují rovněž na to, že podstata sporu spočívá v oblasti práva obchodního, nikoli trestního. Tyto výhrady však směřují do skutkových zjištění, jež nelze podřadit pod dovolací důvod ve smyslu § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Pokud dále obviněný tvrdí, že byla porušena jeho práva na spravedlivý proces, když odvolací soud nerealizoval jeho důkazní návrhy, jedná se rovněž o výhradu směřující mimo uplatněný dovolací důvod. Konečně vytýká-li obviněný jako chybný procesní postup, pokud soud připustil uplatnění nároku poškozeného v trestním řízení, když o tuto náhradu škody probíhá civilní spor, jde rovněž o námitku směřující mimo obsah deklarovaného dovolacího důvodu, přičemž jí nelze přisvědčit ani z věcného hlediska, neboť podle ustanovení § 44 odst. 3 tr. ř. není možno v trestním řízení uplatnit nárok na náhradu škody (a soudem připustit uplatnění tohoto nároku) pouze v případě, že o tomto nároku bylo v občanskoprávním řízení již rozhodnuto, avšak toto omezení se netýká věcí, kde sice byl nárok v civilním řízení uplatněn, ale dosud o něm nebylo (byť nepravomocně) rozhodnuto.

Dovolatelem uplatněné dovolací námítky je s ohledem na shora uvedené skutečnosti označit za zčásti důvodné. Lze přisvědčit, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu je založeno na jím vytýkaném nesprávném právním posouzení skutku ve smyslu uplatněného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Stejnou vadou zároveň trpí i rozhodnutí soudu prvního stupně.

Nejvyšší soud proto z podnětu dovolání obviněného R. K. podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadené usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8. 4. 2009, sp. zn. 5 To 102/2008, a zrušil i jemu předcházející rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 27. 10. 2008, sp. zn. 17 T 19/2008. Podle § 265k odst. 2 věta druhá tr. ř. zrušil rovněž i všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. Krajskému soudu v Českých Budějovicích pak přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Věc se tak vrací do stádia řízení před soudem prvního stupně, kdy Krajský soud v Českých Budějovicích bude povinen postupovat v souladu s právním názorem, který k projednávaným právním otázkám ve svém rozhodnutí vyslovil Nejvyšší soud (§ 265s odst. 1 tr. ř.) a v tomto novém řízení posoudit jednání obviněného. Jestliže k objasnění skutečností bude třeba dokazování doplnit, soud tak učiní, a to případně i k návrhu stran. Poté soud jednání obviněného (skutek) podřadí pod příslušnou právní kvalifikaci.

© EPRAVO.CZ - Sbírnka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výkon trestu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost](#)
- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)

- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)